

BAB 1

LATIH BELAKANG KAWASAN KAJIAN DAN RESPONDEN

(a) KAWASAN KAJIAN

Kawasan yang menjadi tumpuan pengkaji ialah Kampung Pengkalan Berangan, Mukim Jerong, Marang, Tronggam. Sebenarnya Mukim Jerong ini terdiri daripada lapan belas buah kampung. Setelah diselidiki kampung-kampung ini, pengkaji mengambil keputusan untuk mengkaji sebuah kampung sahaja iaitu Kampung Pengkalan Berangan. Ini disebabkan oleh kampung ini senang untuk dihubungi jika dibandingkan dengan kampung-kampung lain.

Penghulu Besar bagi Mukim Jerong ialah Encik Omar bin Mohd. Penduduknya seramai 4,991 orang. Lapan orang berbangsa Cina dan selebihnya terdiri daripada orang-orang Melayu.

Kampung Pengkalan Berangan merupakan kampung yang paling maju di Mukim Jerong. Ia terletak lebih kurang dua belas batu dari bandar Marang dan dua puluh dua batu dari bandar Kuala Tronggam. Luas kawasan Pengkalan Berangan ialah 1,200 ekar yang terdiri dari 237 buah rumah dan 251 keluarga. Sebenarnya kawasan kajian ini telah diambil alih oleh pihak RISDA di dalam usaha untuk menajukan pakej kecil.

Di Kampung Pengkalan Berangan terdapat jalanraya, masjid, surau, balairaya, bekalan letrik (semenjak dari tahun 1980), Perkhidmatan Pos Bergerak dua kali seminggu (Ahad dan Khamis), enam buah kedai runcit dan sebuah kedai surat khabar yang baru dibuka pada tahun 1981. Dalam Rancangan Malaysia Keempat, bekalan air paip akan diadakan di Kampung Pengkalan Berangan.

Dari segi latar belakang sejarahnya pula, menurut cerita orang tua-tua disana, kira-kira 60 tahun yang lampau, kampung ini tidak didiami oleh orang. Pada masa itu penduduk-penduduknya tinggal di Kampung Pengkalan Tingkat, berhampiran dengan sungai. Perhubungan orang-orang kampung untuk ke bandar Marang adalah melalui sungai dengan menggunakan perahu jalur. Pada tahun-tahun berikutnya, jalanraya telah dibuat hingga ke sungai Marang, berpengkalan di Berangan. Sebenarnya pengkalan ini merupakan sebuah Pokok Berangan yang besar. Tempat ini telah menjadi maju kerana kedudukannya di tengah-tengah perjalanan. Penduduk Kampung Pengkalan Tingkat telah berpindah ke Kampung Pengkalan Berangan. Tahun demi tahun penduduk-penduduknya menjadi semakin bertambah sehinggalah kampung ini akhirnya diberi nama Kampung Pengkalan Berangan. Ia mengambil sempona Pokok Berangan yang terdapat di tepi sungai yang merupakan alat perhubungan orang-orang kampung pada masa dahulu.

Kedudukan kawasan perumahan di Kampung Pengkalan Berangan ini tidak teratur. Jarak di antara sebuah rumah dengan sebuah rumah yang lain lebih kurang sepuluh minit perjalanan. Walaubegaimanapun terdapat juga rumah-rumah yang dibina berdekatan. Kebanyakan rumah-rumah yang berbentuk begini dipunyai oleh mereka yang ada pertalian darah. Disekeliling rumah ditanam dengan pokok buah-buahan seperti jambu air, oiku dan pisang.

Dari segi infrastruktur dan kemudahan yang ada di Kampung Pengkalan Berangan, dapat dikatakan ia merupakan sebuah kampung yang agak maju juga. Disini terdapat beberapa batang jalanraya yang diperbuat daripada minyak tar. Namun begitu tidak ketinggalan juga beberapa jalanraya yang masih lagi broak apabila hujan dan berdebu apabila tiba musim kemarau.

(b) MASYARAKAT YANG DIKAJI

Masyarakat yang dikaji terdiri daripada kaum ibu, anak-anak gadis dan juga kaum bapa. Kaum ibu dan anak-anak gadis merupakan golongan yang menjadi tumpuan pengkaji. Masyarakat ini merupakan masyarakat luar bandar yang masih lagi berpegang teguh kepada adat-adat tradisi. Di antara acara ataupun adat-adat tradisi yang masih lagi diamalkan ialah upacara mengubat orang sakit yang dinamakan 'Puteri'. Dalam upacara ini bomoh telah menggunakan beberapa jenis alat musik disamping jampi mantera di dalam usahanya untuk menyembuhkan pesakit.

Di antara alat-alat musik yang digunakan ialah rebana, seruling dan sebagainya. Selain dari upacara 'Puteri' penduduk kampung ini masih lagi mengamalkan adat-adat turun-temurun mereka seperti upacara langgang perut, upacara beroukur kepala, upacara meneman dan sebagainya.

Pergaulan masyarakat ini lebih erat jika dibandingkan dengan masyarakat bandar. Ini terbukti dari panggilan yang digunakan sesama mereka, seperti 'Pak Long', 'Pak Ngah' dan lain-lain sebagai nama harian mereka. Hubungan yang erat ini juga dapat dilihat dari segi kerjasama antara mereka. Contohnya dalam hal-hal yang berkaitan dengan upacara nikah kahwin, mereka akan tolong menolong di antara satu sama lain. Pembahagian kerja telah diatur dengan teliti. Kaum lelaki diarahkan untuk mengendalikan kerja-kerja yang lebih berat seperti mendirikan khemah, memotong kayu api dan sebagainya. Sementara kaum wanita pula ditugaskan membuat kerja-kerja yang ringan seperti membasuh pinggan mangkuk, menyambut tetamu dan kerja-kerja lain yang difikir sesuai dan berpadanan dengan kaum wanita. Begitu juga dengan kerja di bendang. Mereka bergilir-gilir mengerjakan sawah jiran sehingga kesemua tanah sawah yang ada selesai dikerjakan. Pendek kata masyarakat ini masih lagi mengamalkan cara hidup tradisi yang dipusakai dari nenek moyang mereka.

Masyarakat di kampung ini masih lagi menjalankan aktiviti pertanian disamping aktiviti-aktiviti sampingan yang lain. Kaum lelaki di kampung ini menjalankan kerja-kerja seperti bersawah, berladang, berkedai dan juga bertukang. Sementara kaum wanita pula menolong suami-

mami mereka menjalankan aktiviti-aktiviti ini. Terdapat juga kaum wanita disamping menolong suami, menjalankan aktiviti-aktiviti yang mendatangkan pendapatan seperti bersawah dan berladang. Sawah-sawah ladang mereka ini adalah hak milik sendiri dan terdapat juga yang mengambil upah mengerjakan tanah orang lain. Tidak ketinggalan yang membuka perbiagaan secara kecil-kecilan dan membuat kerja-kerja menganyam seperti tikat, kipas, tas tangan dan sebagainya.

(c) LATAR BELAKANG RESPONDEN

Responden yang dipilih oleh pengkaji ialah mereka yang terdiri daripada wanita yang telah berumahtangga dan anak-anak gadis yang berumur di antara enam belas tahun hingga lima puluh lima tahun. Mengikut bancian yang dibuat, terdapat enam orang yang berumur di antara enam belas hingga dua puluh tahun. Empat orang yang berumur di antara dua puluh satu hingga dua puluh lima tahun, dua belas orang yang berumur di antara dua puluh enam hingga tiga puluh tahun, empat orang yang berumur di antara tiga puluh satu hingga tiga puluh lima tahun, dua orang yang berumur di antara tiga puluh enam hingga empat puluh tahun, lapan orang yang berumur di antara empat puluh satu hingga empat puluh lima tahun, enam orang yang berumur di antara empat puluh enam hingga lima puluh tahun dan empat orang yang berumur di antara lima puluh satu hingga lima puluh lima tahun. Purata jumlah responden ialah seramai empat puluh enam orang. Jadual di bawah menunjukkan data umur responden di Kampung Pengkalan Berangan.

JADUAL I

UMUR RESPONDEN	BILANGAN KELUARGA	§
16 - 20	6	13.09
21 - 25	4	8.69
26 - 30	12	26.86
31 - 35	4	8.69
36 - 40	2	4.35
41 - 45	8	17.38
46 - 50	6	13.64
51 - 55	4	8.69
JUMLAH	46	100

UMUR RESPONDEE DI KAMPUNG PENCKALAN

BERANGAN

Dari segi bilangan anak pula, majoritinya penduduk Kampung Pengkalan Berangan ini mempunyai anak di antara tiga hingga empat orang. Walaubagaimanapun terdapat juga keluarga yang mempunyai anak sehingga tujuh atau lapan orang tetapi bilangannya tidaklah ramai. Ini disebabkan setengah daripada mereka telah mula mengamalkan perancang keluarga samada secara moden iaitu dengan mengambil pil perancang ataupun secara tradisi iaitu dengan meminum ubat-ubat tempatan. Salah satu faktor mengapa amalan ini masih dilakukan kerana perbelanjaan mereka tidak menukupi untuk menyara keluarga mereka. Di bawah ini jadual yang menunjukkan bilangan anak yang terdapat dalam tiap-tiap keluarga.

JADUAL II

BILANGAN ANAK	BILANGAN KELUARGA	%
TIADA ANAK #	4	8.68
0 - 2	12	24.06
3 - 4	18	39.90
5 - 6	8	17.38
7 - 8	4	8.69
JUMLAH	46	100

GADIS

BILANGAN ANAK DALAM KELUARGA

Dari jadual di atas kita dapati empat keluarga terdiri daripada anak-anak gadis dan tidak mempunyai anak. Empat belas keluarga mempunyai anak di antara kosong hingga dua orang, lapan belas keluarga mempunyai anak di antara tiga hingga empat orang, lapan keluarga mempunyai anak di antara lima hingga enam orang dan empat keluarga mempunyai anak di antara tujuh hingga lapan orang.

Dari segi perbelanjaan pula, boleh dikatakan hanya 50% daripada responden yang tahu membaca dan menulis. Yang selebihnya buta huruf. Menurut mereka faktor yang menyebabkan mereka buta huruf ialah kerana kehidupan mereka yang terdesak, tidak ada sekolah di tempat kediaman mereka dan juga tidak ada galakan dari pihak keluarga.

Dari segi taburan penduduk Kampung Pengkalan Berangan, kedudukan kediaman mereka berkelompok-kelompok. Di antara satu kelompok dengan kelompok yang lain jaraknya kira-kira setengah batu.

Majoritinya penduduk kampung ini ialah ber-cawah dan menoreh getah. Mereka bekerja dari pukul enam pagi hingga pukul enam petang. Ada juga di-antara mereka yang melakukan pekerjaan sambil menunggu hasil dari kebun atau sawah. Mereka menjual kueh-muih, menganyam tikar dan sebagainya. Disamping itu ada juga responden yang menjalankan perniagaan secara kecil-kecilan mahupun besar-besaran. Sementara itu tanah kebun atau tanah sawah mereka diberikan pada orang lain untuk dikerjakan di bawah sistem upah.

Setelah membuat kajian, pengkaji dapati tiap-tiap responden mempunyai tanah sendiri samada tanah itu dikerjakan sendiri ataupun diberi upah pada orang lain untuk mengerjakannya. Di bawah ini menunjukkan luas tanah yang dimiliki oleh responden.

JADUAL III

LUAS TANAH (.EKAR)	JELANGAN KELUARGA	%
1 - 2	15	32.6
3 - 4	7	15.19
5 - 6	8	17.36
7 - 8	6	13.02
9 - 10	10	21.7
JUMLAH	46	100

KELUASAN TANAH YANG DIMILIKI
OLAH RESPONDEN

Dari jadual di atas kita dapati keluasan tanah di antara satu hingga dua ekar ialah tanah yang paling banyak dimiliki oleh responden. Di antara itu keluasan tanah yang paling sedikit dimiliki oleh responden ialah di antara tujuh hingga lapan ekar. Malah bagaimanapun terbanyak sepuluh orang responden yang memiliki tanah di antara sembilan hingga sepuluh ekar. Kesimpulannya, kita dapati walaupun mereka ini miskin dari segi jumlah wang tetapi dari segi harta benda seperti pemilikan tanah, mereka ini tetap tergolong dalam golongan orang-orang yang berada.

Dari segi pendapatan responden pula mereka berpendapatan di antara \$50 - \$400 sebulan. Terdapat tiga belas orang yang berpendapatan di antara \$150 - \$200 sebulan, dan dua puluh orang berpendapatan di antara \$201 - \$250 sebulan, tujuh orang berpendapatan di antara \$251 - \$300 sebulan, empat orang berpendapatan di antara \$301 - \$350 sebulan dan hanya dua orang sahaja yang berpendapatan agak tinggi iaitu di antara \$351 - \$400 sebulan. Pendapatan yang mereka perolehi ini adalah hasil dari usaha mereka mengerjakan sawah dan membuat kerja-kerja sambilan. Jadual di bawah menunjukkan jumlah pendapatan responden bagi setiap bulan.

JADUAL IV

JUMLAH PENDAPATAN (\$)	BILANGAN KELUARGA	%
150 - 200	13	28.26
201 - 250	20	43.40
251 - 300	7	15.19
301 - 350	4	8.68
351 - 400	2	4.34
JUMLAH	46	100

JUMLAH PENDAPATAN YANG DIPEROLEHI
SETIAP BULAN